

FILM U ŠKOLI

Zagonetni dječak

Materijale pripremila Željka Ferenčić, prof.

(listopad 2013.)

Žanr: detektivski dječji

Trajanje filma: 88 minuta

Zemlja i godina proizvodnje: Hrvatska, 2013.

Redatelj: Dražen Žarković

Scenaristica: Hana Jušić

Koscenaristi: Dražen Žarković, Daniel Kušan

Producentica: Ankica Jurić Tilić

Direktor fotografije: Mario Sablić h.f.s.

Montažer: Slaven Zečević

Scenograf: Ivan Veljača

Kostimografkinja: Emina Kušan

Glazba: Dinko Appelt

Uloge: Antonio Parač, Karlo Maloča, Toma Budanko, Vanja Markovinović, Filip Ružić, Nina Mileta, Kristian Bonačić

Foršpan: <http://www.youtube.com/watch?v=PKn00Mt1rsU>

Službene stranice: <http://www.zagonetnidjecak.hr/> ; <https://www.facebook.com/zagonetni>

Kako se snimao film: <http://www.youtube.com/watch?v=oiZohzYpDaU>

Kratki sadržaj:

Koko i njegov prijatelj Tomo koji se nedavno doselio u grad, ponovno su u školskim klupama. Pažnju im privuče neobično ponašanje novog učenika Marka Lukarića koji se ni s kim ne druži, torbu zaključava lokotom i stalno je umoran. Sve što o njemu znaju jest da živi u domu za nezbrinutu djecu.

Nakon što jednoga dana pronađu njegovo pismo majci koje navodno nema, Koko i Tomo počinju sumnjati kako Lukarić krije neku mračnu tajnu. Tko je taj zagonetni dječak tajnog imena Barbarossa? Zašto ima dvostruke bilježnice i pohađa dvije škole? U odgonetanju zagonetke dječacima će pomoći i dovitljiva prijateljica Marijana. No, ta će pustolovina uskoro poljuljati njihove dobre odnose, a rješenje ovog misterija pokazat će se mnogo strašnijim nego što su isprva mislili.

"Njegova tajna postat će njihova pustolovina"

POMOĆ NASTAVNIKU

Ovdje donosimo različite hrvatske kritike i stavove o filmu, kako bi donekle pomogli nastavniku prije njegove pripreme za obradu filma na satu.

<http://www.matica.hr/vijenac/497/Junaci%20za%20nove%20klince/>

<http://www.jutarnji.hr/u-kina-je-stigao--zagonetni-djecak--koko-je-stariji--hrabriji-i-u-mnogo-boljem-filmu/1087658/>

<http://www.filmovi.hr/index.php?p=article&id=1889>

<http://slobodnadalmacija.hr/Scena/CineMark/tabid/173/articleType/ArticleView/articleId/204188/ZAGONETNI-DJEAK-Deko-koji-obeava-.aspx>

<http://www.slobodnadalmacija.hr/Kultura/tabid/81/articleType/ArticleView/articleId/203997/Default.aspx>

<http://mediji.hr/zagonetni-djecak/>

NAGRADE I PRIKAZIVANJA

- * Sarajevo film festival - u sklopu Dječjeg programa, 2013., Sarajevo, BiH
- * Festival igranog filma u Puli - Zlatna Arena Emini Kušan za kostimografiju, 2013., Pula
- * Dani hrvatskog filma - nagrada Oktavijan za animiranu špicu filma, 2013., Zagreb
- * LUCAS – međunarodni filmski festival za djecu, 2013., Frankfurt, Njemačka

Zagonetni dječak drugi je film serije detektivskih dječjih filmova po romanima Ivana Kušana (1933.-2012). Riječ je o poznatom hrvatskom piscu koji je tijekom 50-godišnje karijere osvojio brojne nagrade za svoja književna i dramska ostvarenja. Bio je prvim hrvatskim kandidatom nominiranom za Andersenovu nagradu, najprestižniju nagradu u području dječje literature. Od svih djela najveći su mu uspjeh postigli romani za djecu i mladež, posebice serijal od šest knjiga (*Uzbuna na Zelenom Vrh*, *Koko i duhovi*, *Zagonetni dječak*, *Koko u Parizu*, *Ljubav ili smrt*, *Koko u Kninu*) o nesvakidašnjem malom junaku Koku, s kojima je začeo hrvatski dječji kriminalistički roman. Inače je Kušan bio i akademski slikar, te je prva izdanja romana o Koku ilustrirao sam.

Dosad su tri njegova romana adaptirana u tv-serije *Lažeš*, *Melita*, *Operacija Barbarossa* i *Ljubav ili smrt*. Nadalje, u produkciji Kinorame i Hrvatske radiotelevizije snimljen je *Koko i*

duhovi (2011.), potom *Zagonetni dječak* (2013.), a autori serijala pripremaju još dva nova naslova, *Ljubav ili smrt* i *Uzbuna na Zelenom Vrhu*.

Zagonetnog dječaka je prema istoimenom književnom predlošku napisala scenaristica Hana Jušić. U tom su joj pripomogli redatelj Dražen Žarković, te Daniel Kušan, autor filma *Koko i duhovi*. Osim što je smješten u osamdesete godine prošloga stoljeća, film i režijski donekle priziva *retro* pristup.

Sam redatelj je izjavio da su "romani u osnovi užasno staromodni, što se uglavnom zaboravlja, jer su svi koji su ga čitali kao mali, imali osjećaj da se događaju u njihovo vrijeme. A napisani su puno ranije, pedesetih godina. U njima su odjeci Drugoga svjetskog rata i slično. Spominje se, primjerice, siročad s Kozare, što je današnjoj djeci posve nerazumljivo. Stoga je Daniel Kušan pametno odlučio radnju premjestiti bliže sadašnjosti, ali opet dovoljno daleko da bude prošlost...".

Film tako nudi nostalgičan pogled na odrastanje naraštaja u nekim posve drugim društvenim okolnostima. Bilo je to vrijeme kada su se djeca družila i igrala na dvorištu i ulici. Tada nije bilo kompjutera, Facebooka ili Ipoda, nego samo lopta, skrivena skrovišta i slično. Kad bi se radnja knjige odvijala danas, Koko i prijatelji bi Markovo ime upisali u Google tražilicu i lakše došli do informacija. "Danas bi Koko sve riješio preko *fejsa* u petnaest minuta, pa bi se po tome mogao snimiti samo jedan kratki film", rekao je redatelj komentirajući da je zbog toga bilo nužno staviti film u fiktivne osamdesete, prije Interneta i sms-ova. Cijeli intervju s Draženom Žarkovićem pogledajte na: http://max.tportal.hr/Intervju-Drazen-zarkovic-Video_15951_0_0.aspx ; <http://pulafilmfestival.hr/koko-u-puli/>

Inače je prema romanu *Zagonetni dječak* napravljena i hrvatska dječja serija *Operacija Barbarossa*, koja je krenula sa snimanjem 1989., a svoju premijeru doživjela 1990. godine. Pod redateljskom palicom Branka Schmidta, napravljeno je sedam epizoda u kojima su glavne uloge imali Kruno Martinović, Nikola Pokupčić, Dora Lipovčan i Mario Vuk. Uvodnu špicu serijala možete pogledati na:

<http://www.tportal.hr/showtime/film/246247/Legendarni-djecji-junaci-malih-i-velikih-ekrana.html>

Kada već spominjemo Barbarossu, treba nešto reći i o stvarnoj povijesnoj ličnosti prema kojoj je zagonetni dječak dobio svoje kodno ime. Inače je Fridrik I. jedan od najpoznatijih

srednjovjekovnih vladara, kojeg su prozvali Barbarossa zbog crvenkaste brade (tal. *barba* =brada, *rossa*=crvena). Taj se legendarni rimsko-njemački car inače neslavno utopio u rijeci Saleph, tijekom Trećeg križarskog pohoda 1190. godine. Ukoliko žele, učenici mogu saznati više o Fridriku I. Barbarossi i mitovima koji o njemu kruže, te napraviti primjerice plakat.

ZANIMLJIVOSTI O FILMU

- 1963. je izašao roman *Zagonetni dječak*, a doživio je sveukupno 5 izdanja
- 190 djece je sudjelovalo na snimanju filma
- 78 lokacija bile su setovi filma
- 40 kilograma imao je vitezov oklop, dakle nije bilo lako glumiti u njemu
- 36 dana trajalo je snimanje
- 21 crtež nacrtala je Booboo Tannenbaum za animiranu špicu
- 6 specijalaca Antiterorističke jedinice "Lučko" čuvalo je glumce na snimanju akcijskih scena
- 3 pasa odigrala su uloge u filmu
- 400 kilograma ima riječni som, najveća slatkovodna riba u Europi. Prikazana je na filmu pomoću računalni efekata, a inače je riječ o vrlo proždrljivoj i grabežljivoj ribi koja može doseći duljinu od 4 do 5 metara.

PRIJEDLOG OBRADE FILMA NA SATU MEDIJSKE KULTURE

Prilikom gledanja filma trebalo bi izdvojiti osnovne teme koje se prožimaju kroz cijeli film. To su primjerice pustolovine Koka i njegovih pomoćnika, špijuniranje, znatiželja, prijateljstvo, odrastanje, strah, hrabrost, prijateljsko suparništvo, prve ljubavi...

Nakon gledanja filma, učenike treba upitati kako ih se dojmio film i je li im priča bila zanimljiva. Svoje dojmove mogu izraziti crtežom, sastavkom, prepričavanjem, razgovorom. Nakon što su iznijeli svoje doživljaje, slijedi istraživačka rasprava kroz niz pitanja.

Koji je ovo filmski rod i filmska vrsta?

Gdje i kada se zbiva radnja filma?

Što je tema ovog filma?

Kako započinje film?

Koga je uhvatio Koko? Glumi li i dalje heroja, kao u prethodnom filmu "Koko i duhovi"?

Kakva je atmosfera na početku filma? Na koji su način autori filma uspjeli izazvati napetost?

Tko su glavni likovi? Kako biste ih opisali?

Po čemu je Lukarić drugačiji od ostale djece? Gdje živi? Kako ostala djeca gledaju na "ekipu iz doma"?

Je li lako odrastati kao siročić? Komentirajte Tomovu izjavu: "Ja nemam tatu, a njemu je još gore".

Kako se Lukarić nosi s nestankom svog prijatelja? Što radi da bi prikrio njegovu "smrt"? Opravdavate li njegovo ponašanje? Kako biste postupili na njegovom mjestu?

Kakav je odnos zagonetnog dječaka s ostalim likovima?

Što mislite o dvostrukoj igri Marijane? Na koji je način pobudila rivalstvo između Tome i Koka? Je li mijesanje u tuđe tajne ugrozilo njihovo prijateljstvo?

Što mislite o špijunskim metodama Koka, Tome i Marjane? Jesu li mogli drugačije doći do informacija o Lukariću? Treba li ulaziti u tuđu privatnost? Zašto se smijemo ili ne smijemo baviti tuđim životima? Organizirajte diskusiju.

Koji te se lik najviše dojmio i zašto? S kojim likom se možeš najviše poistovjetiti? Zašto? Prepoznaješ li u nekim likovima osobine svojih prijatelja?

Što je za vas prijateljstvo? Kako biste opisali pravog prijatelja? Čuvate li tajne prijatelja? Što mislite zašto pravi prijatelji trebaju čuvati tajne i biti odani jedan drugome? Koliko najboljih prijatelja imate? Zašto se družite baš s tim osobama?

Sadrži li film puno obrata? Koji su prijelomni trenuci u filmu?

Koji vam je prizor bio najupečatljiviji ili najnapetiji?

Postoje li u filmu neki komični elementi? Ako da, koji su to trenuci?

Prikazuje li film realne situacije? Objasnite!

Kako film završava? Što se događa sa zagonetnim dječakom? Kakav je odnos Koka, Tome i Marijane prema njemu na kraju filma?

Što biste rekli, koja je ideja/poruka ovog filma?

FILMSKA IZRAŽAJNA SREDSTVA

Kakva je uvodna špica filma? Je li vam se svidjela animacija?

U koje se vrijeme radnja filma događa? Po čemu možete prepoznati razdoblje osamdesetih?

Kakvi su kostimi? Što nam oni otkrivaju?

Usporedite svijet iz filma sa današnjim! Usporedite odjeću, namještaj, način zabavljanja, automobile, tehnologiju...

Kakve boje prevladavaju u filmu? Što misliš zašto je redatelj dobar dio filma obojio u plavo-sive tonove? Što nam redatelj kombinacijom baš tih boja i određenog svjetla predlaže?

Kakvajeglazba u filmu? Imalionanekuuloguovomefilmu? Kakav ugođaj stvara? Je li pomalo misteriozna? Što to znači misterioznost? Postoji li povezanost glazbe i pokreta kamere? Navedi barem jednu scenu u kojoj misliš da je glazba bila važno izražajno sredstvo i objasni zašto.

Po duljini kadrova i pokretima kamere što biste rekli, je li ovaj film dinamičnog ili statičnog karaktera?

Koje vrste filmskih planova dominiraju filmom?

Jeste li u filmu primijetili usporeni pokret, tzv. "slow motion"? Što se njime postiglo?

Jeste li primijetili subjektivni kadar? Koji? Što se takvim kadrom postiglo?

Ima li u ovom filmu specijalnih efekata? Gdje ste to primijetili?

Kakva je gluma u filmu? Da li ti se čini da su glavni likovi takvi i u stvarnom životu? Djeluju li ti prirodno? Kako biste ocijenili njihovu glumu? Radi li se o dobrom ili lošem odabiru glumaca za uloge? Obrazložite svoje mišljenje.

Kojom biste ocjenom od 1 do 5 ocijenili ovaj film? Obrazložite svoju ocjenu.

ZADACI ZA UČENIKE

1. Učenicima još jednom objasnite pojam adaptacije te ih potom upitajte: Ako ste čitali *Zagonetnog dječaka*, mislite li da je ovo uspješna adaptacija? Obrazložite svoje mišljenje. Kojim sredstvima se autor izražava u književnoj priči, a kojima u filmu? Nabrojite još neka književna djela prema kojima su snimljeni filmovi.
2. Razred podijelite u manje grupe. Neka učenici izdvoje jedan ulomak iz romana i naprave *storyboard* za taj ulomak. Neka nacrtaju i napišu kako bi prikazali ulomak pomoću filmskih izražajnih sredstava te neka razmisle hoće li pritom nešto oduzeti ili promijeniti u samoj priči.
3. Za domaću zadaću napišite filmsku kritiku odgledanog filma.

Projekt FUŠ realiziran je uz potporu

Hrvatski
audiovizualni
centar
Croatian Audiovisual Centre

